

L'ALBEREDA DE SANTES CREUS

Xavier Salat
IEV. CHNCB

Introducció

L'Albereda de Santes Creus és un conjunt botànic reducte de la vegetació de ribera dominant al riu Gaià. Constituïda de forma estructurada, amb una població important d'àlbers, d'aquí el nom d'albereda, representa el tipus de vegetació en galeria de les terres meridionals, pràcticament desapareguda arreu. L'Albereda de Santes Creus està constituïda per una albereda, en el sentit estricte de la paraula, i una omeda, que es troben en franges indestruïbles a tot el llarg del conjunt botànic. La seva situació, prop d'un indret de marcat interès històric, i l'ús que se'n fa, comporten una alteració important de tot el conjunt, a això cal afegir-hi la nul·la intenció de garantir el futur de l'albereda per part de les administracions que hi tenen competència o propietat.

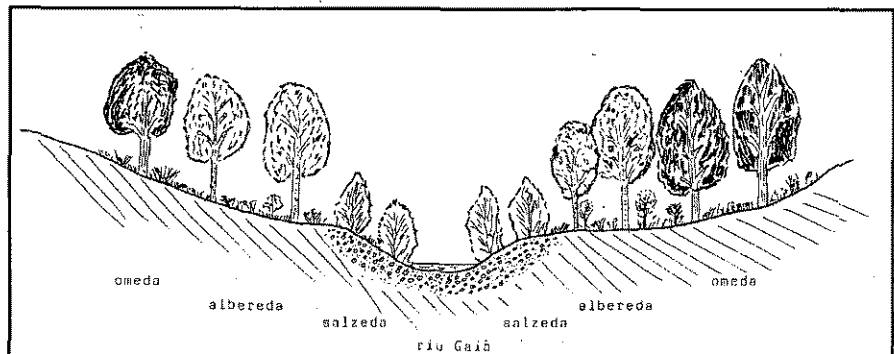
dels mateixos arbres desapareix per efecte del vent, la freqüentació humana i l'efecte de les pluges.

L'Albereda es troba situada en una zona de clima xerotèric de muntanya baixa, cosa que evidentment condiciona l'existència de la vegetació. La situació de l'Albereda prop de nuclis habitats d'elevada freqüentació, fa que es posi en perill el futur d'aquest conjunt botànic. La presència humana a l'Albereda no és un fenomen actual, cal que ens remuntem segles enrera, però és ara quan s'han assolit els màxims de freqüentació humana, fa que encara és considerada com una àrea d'esbarjo i fontada, on es demostra la insensibilitat de les administracions, municipal, comarcal i provincial pel tema conservacionista, perquè ens trobem davant de l'únic representant a Catalunya del que un dia va ser una esplendorosa vegetació de ribera. El mal

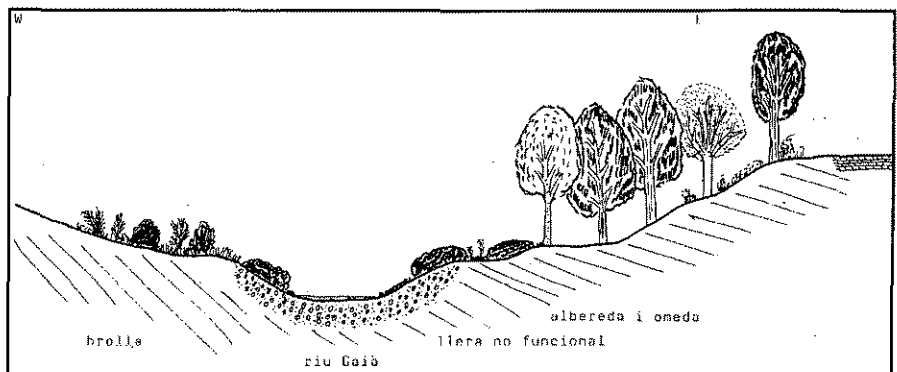
Situació

L'Albereda de Santes Creus es troba situada al municipi d'Aiguamúrcia (Alt Camp), en el tram comprès entre la carretera de Santes Creus a Aiguamúrcia i el riu Gaià (marge esquerre), al peu mateix del monestir cistercenc. Ocupa una superfície de 2,20 hectàrees orientades a l'oest, a 280 metres sobre el nivell del mar.

El conjunt botànic es troba sobre materials d'origen sedimentari que pertanyen al quaternari, formats principalment per conglomerats amb clasts rodons de fins a 40 cm de diàmetre, amb una matriu d'argila i sorres sense cimentar. Aquests materials proporcionen un sòl, en principi, molt permeable, però que a causa de la compactació per calcigament que pateix l'albereda, la permeabilitat baixa. Amb la compactació també baixa la capacitat d'aïreació de les arrels, i dificulta el creixement de les plantes. D'altra banda, aquesta compactació fa que no hi hagi la suficient incorporació de matèria orgànica, ja que la fullaraca provinent

Esq. 1A- Tall de l'Albereda de Santes Creus. Vegetació Potencial

Esq. 1B- Tall de l'Albereda de Santes Creus. Vegetació Actual

ús de l'Albereda, ha comportat i comporta la desaparició de les espècies herbàcies i arbustives típiques del conjunt botànic, que són substituïdes per altres de forànies. També s'impedeix, amb el calcigament, el creixement dels plançons d'àlbers, que un dia substituiran els arbres madurs que vagin morint.

Una mica d'història (vegetació potencial)

La documentació històrica del monestir de Santes Creus, no fa referències clares i explícites a l'entorn natural del monestir, no sabem, doncs, per referències històriques la composició de les comunitats vegetals. El que sí que podem pensar és que l'actual Albereda ocuparia gairebé la totalitat del curs del riu Gaià, formant el que coneixem amb el nom de boscos en galeria. Aquests, a l'estar al marge del riu, es transformen en boscos de ribera. L'ordre del Císter, a l'hora de fundar el seus monestirs, té la tendència a fer-ho en llocs dominats per esplendoroses vegetacions de ribera, almenys a les nostres contrades. Vegem com el monestir de Poblet, agafa el nom de la comunitat d'arbres que més es troba en el lloc de fundació, el *populetum* que seria el conjunt de vegetació formada per espècies de gènere *Populus*. Cal pensar, doncs, que a l'hora de triar l'indret per establir una comunitat, l'ordre del Císter s'hauria decantat per la zona del Gaià, on els recursos hídrics i la vegetació eren prou importants.

A la vista de les restes de vegetació de la zona i consultant la bibliografia específica per Catalunya (FOLCH I GUILLÈN) podem dir que la vegetació potencial que trobaríem a la zona de Santes Creus i a les vores del Gaià seria:

- una salzedada a la mateixa llera del riu.
- una albereda que se situaria a ambdós costats del riu.
- una omeda que faria la transició entre l'albereda i la vegetació establerta als voltants, i que també la trobaríem als dos costats del riu.

La comunitat de salzedada més establerta a les nostres contrades és la que correspon a l'associació Saponario-Salicetumpurpureae, la salzedada de sarga (*Salix elaeagnos*). Aquesta comunitat ateny de 2 a 4 metres d'alçada i recobreix el sòl en un 90-100%, per tant és una formació vegetal densa. Les espècies arbustives principals són la sarga (*Salix elaeagnos*), el saulic (*Salix purpurea*) i el freixe de fulla estreta (*Fraxinus angustifolia*). Pel que fa a les espècies herbàcies hi són presents de forma majoritària *Saponaria officinalis*, *Rubus ulmifolius*, *Humulus lupulus*, *Bryonia cretica*, *Brachypodium sylvaticum*, *Mentha rotundifolia*, *Solanum dulcamara*, *Arundo donax*, *Clematis vitalba*, entre d'altres. Aquesta comunitat es caracteritza per albergar espècies vegetals pròpies d'indrets amb concentració de nitrogen elevada, aquestes espècies nitròfiles aprofitarien l'aportació de nitrogen de les revingudes del riu.

La vegetació que compon la salzedada actua com a veritable estabilitzador dels terrenys de la llera del riu, impedeix que les revingudes fortes del cabal facin estralls, esmorteix l'empenta de l'aigua i, per tant, regula en última instància el règim del riu. La desaparició de forma intencionada d'aquesta vegetació, pot portar problemes hídrics, a

part dels estrictament ecològics.

Al límit mateix de l'aigua, s'estableix l'albereda litoral (*Vinco-Populetum albae*), forma un bosc de ribera estable i permanent, amb capacitat per suportar fortes avingudes del riu, no en va són arbres de gran port. Actuen com a captadors dels terrenys de la vora del riu, impeding que la força de l'aigua s'endugui els materials. És un bosc que prefereix l'estabilitat de les capes freàtiques, no el trobarem mai més enllà de la zona d'influència del riu. Està constituït per arbres amb una alçada de 10 a 20 metres i un recobriment del 70 al 100%. Les espècies arbòries representatives són l'àlber (*Populus alba*), el freixe de fulla estreta (*Fraxinus angustifolia*) i l'om (*Ulmus minor*). També trobem un estrat arbustiu format per *Crataegus monogyna*, *Coriaria myrtifolia* i *Rubus ulmifolius*, amb una alçada d'1 a 2 metres i un recobriment del 25 al 50%. L'estrat herbaci, de fins a 0,5 metres d'alçada i un recobriment del 75 al 100%, està format per les espècies: *Vinca difformis*, *Arum italicum*, *Rubus caesius*, *Brachypodium sylvaticum*, *Euphorbia amygdaloides*, *Hedera helix*, *Clematis vitalba*, entre d'altres.

L'omeda és una comunitat menys exigent pel que fa a la profunditat de les capes freàtiques. La trobem, per tant, més allunyada del riu, a partir de l'acabament de l'albereda. A Santes Creus, l'omeda que trobem és l'omeda amb mill gruà, amb una alçada de l'estrat arbori de 10 a 20 metres i un recobriment del 75-100%, l'arbre dominant és l'om (*Ulmus minor*). L'estrat arbustiu el trobaríem format per *Crataegus monogyna*, *Cornus sanguinea* i *Rubus ulmifolius*, amb una alçada d'1 a 2 metres i un recobriment del 50-80%. L'estrat herbaci està format per *Lithospermum purpureo-coeruleum*, *Euphorbia amygdaloides*, *Brachypodium sylvaticum*, *Viola alba*, *Rubus caesius*, entre d'altres. Aquest estrat ateny una alçada de fins a 0,5 metres amb un recobriment del 80%.

L'omeda seria la comunitat que faria de pont entre la vegetació típica del curs del riu i la vegetació potencial que correspondria a la zona, que seria la d'un bosc perennifoli de tipus alzinar.

De ben segur que el tipus de vegetació predominant abans de l'acció de l'home seria el descrit anteriorment, però a partir de l'any 1150 amb l'establiment dels monjos i l'inici de la construcció del monestir i de les activitats agrícoles i ramaderes que desplegaren els monjos del Císter a Santes Creus, es marca l'inici de l'alteració ostensible de la vegetació de la zona.

Amb tot, l'activitat desplegada pels monjos en els darrers segles i l'activitat agrícola han anat modificant de forma paulatina el paisatge vegetal, i han permès persistència de l'Albereda de Santes Creus en el lloc on la trobem. És a finals d'aquest segle XX que posem en perill real la continuïtat de l'albereda. En els darrers 50 anys la presència humana sobre l'Albereda ha esdevingut un agent modificador important, que ha fet variar de forma considerable la composició de l'Albereda de Santes Creus. Només caldrà comparar la vegetació actual, la que resulta dels inventaris realitzats al 1991, amb inventaris realitzats per Folch i Guillèn al 1975 on es podran veure diferències significatives.

A part, un litigi l'any 1846 entre l'alcalde de Santes Creus i l'intendent dels béns nacionals de Tarragona sobre l'Albereda de Santes Creus, ens aporta informació

sobre l'estat de l'estrat arbori de l'Albereda. En un intercanvi d'oficis entre l'alcalde i l'intendent, s'extreu el següent inventari dels arbres de l'Albereda: 370 àlbers, 60 oms, 30 freixes, 36 roures i 10 lledoners (extret del Llibre de notes de l'Arxiu Municipal de Santes Creus). El 73,1% del total d'arbres correspon a àlbers, l'11,8 a oms, el 7,1 a roures, el 5,9 a freixes i l'1,9% a lledoners. Cent quaranta-cinc anys després, la situació de l'Albereda és ben diferent.

L'Albereda avui

Els inventaris que s'esmenten en aquest escrit varen ser realitzats durant l'any 1991. Evidentment, el pas dels anys pot haver modificat les dades, però ara per ara són els únics de què disposem. El total d'espècies inventariades va ser de 134, entre espècies herbàcies, arbustives i arbòries.

Composició de l'estrat arbori

Al conjunt botànic de l'Albereda de Santes Creus, els elements principals i identificadors són sens dubte els arbres. Ells són els qui aporten les condicions que requereixen les espècies herbàcies que li són pròpies. Per tant, perquè subsisteixi tot el conjunt botànic cal preservar les espècies arbòries que configuren l'Albereda.

Actualment l'Albereda de Santes Creus presenta un aspecte força diferent del que hauria de presentar en condicions normals atenent a la vegetació potencial.

D'una banda, el conjunt tipificat com a salzedà i que conformaria la part oest i més pròxima al riu de l'Albereda ha desaparegut totalment a causa d'un estrany afany de "neteja" de la llera del riu Gaià.

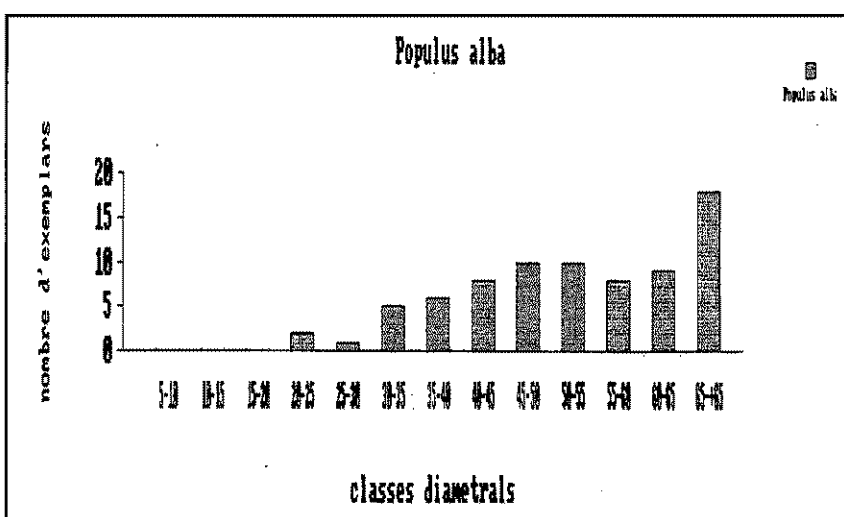
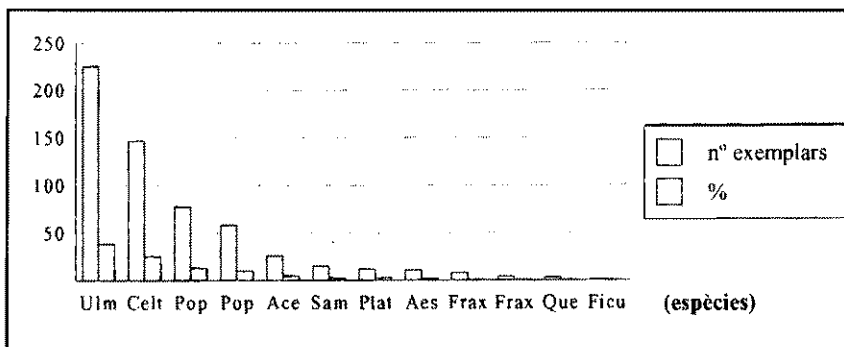
D'altra banda i per una sèrie de circumstàncies que es veuran més endavant, l'espècie més pròpia de l'Albereda, l'àlber, és substituïda de forma espontània per espècies més resistents com l'om, o per espècies introduïdes per l'home, com el lledoner.

Actualment el conjunt de l'Albereda de Santes Creus està format per 586 arbres de 12 espècies diferents, que són:

<i>Ulmus minor</i>	225 exemplars
<i>Celtis australis</i>	146 exemplars
<i>Populus alba</i>	77 exemplars
<i>Populus nigra</i>	58 exemplars
<i>Acer campestre</i>	26 exemplars
<i>Sambucus nigra</i>	15 exemplars
<i>Platanus x hispanica</i>	12 exemplars
<i>Aesculus hippocastanum</i>	11 exemplars
<i>Fraxinus angustifolia</i>	8 exemplars
<i>Fraxinus ornus</i>	4 exemplars
<i>Quercus faginea</i>	3 exemplars
<i>Ficus carica</i>	1 exemplars

La composició en tant per cent de cada espècie respecte al total d'arbres queda reflectida en el següent gràfic:

Per poder estimar l'estat de l'estrat arbori, es van mesurar tots els diàmetres dels individus de totes les espècies, es van agrupar per classes diametral per poder

Esquemes 2 i 3

esbrinar quina era la situació de les poblacions de cada espècie. Com a exemple posem les classes diametral de l'àlber.

Com es pot veure, en el cas de l'àlber trobem una població envellida, les classes diametral més abundants són les més grans, per tant tenim una població on dominen els arbres vells i manquen els arbres joves. Això, si no s'hi posa remei, conduirà a la desaparició de l'Albereda per transformar-se en una simple arbreda.

L'exemplar més vell que es va detectar va ser un om de 62 cm de diàmetre que tenia una edat de 116 anys

L'estrat arbustiu

L'estrat arbustiu dels boscos de ribera es caracteritza per la seva minvada presència, a l'Albereda aquesta manca de vegetació és més acusada encara. De les poques espècies arbustives que hi són presents, cal destacar el romegueró (*Rubus caesius*), l'esbarzer (*Rubus ulmifolius*), l'arç blanc (*Crataegus monogyna*), el saüc (*Sambucus nigra*), el galzeran (*Ruscus aculeatus*), i espècies enfiladisses com l'heura (*Hedera helix*), la

vidalba (*Clematis vitalba*) i l'arítjol (*Smilax aspera*).

Actualment aquestes espècies han patit variacions en la seva composició i nombre, algunes han arribat a desaparèixer de l'Albereda de Santes Creus. Aquesta desaparició és deguda a les variacions de les condicions de l'Albereda, bàsicament degudes al calcigament i elevada freqüentació que està patint. Aquest és el cas del romegueró, que actualment ha desaparegut, per contra l'esbarzer, ha patit un augment de població considerable. Altres espècies no han arribat a desaparèixer però queden exemplars testimonis, que en alguns casos no ultrapassen les dues unitats.

Les espècies arbustives i enfiladisses que trobem a l'Albereda de Santes Creus són:

- Bupleurum fruticosum*
- Clematis vitalba*
- Clematis flamula*
- Cornus sanguinea*
- Crataegus monogyna*
- Hedera helix*
- Humulus lupulus*
- Rosa sempervirens*
- Salix cinerea*
- Sambucus nigra*
- Smilax aspera*

Bàsicament, a l'Albereda, a part de les espècies testimonials que hem dit, l'estrat arbustiu està fortament representat per l'esbarzer, que prolifera abundantment en determinats punts. Aquesta proliferació està afavorida per la presència de l'home, també està afavorida per l'augment que hi ha en determinades zones de la llum degut a la desaparició d'arbres i altres arbusts. Aquesta excessiva proliferació d'esbarzers juntament amb espècies enfiladisses com la vidalba fa que desaparegui completament l'estrat herbaci de la zona que ocupen.

Estrat herbaci

Les espècies herbàcies representen una aportació a la diversitat de l'Albereda, serveixi com a exemple les espècies detectades a la franja majoritària de l'Albereda (*sensu stricto*). L'inventari està realitzat pel mètode del transecte, es consideren totes les plantes que entren en contacte amb el fil utilitzat (30 m).

ESPÈCIE	TOTAL
<i>Brachypodium silvaticum</i>	118 11,27 %
<i>Hedera helix</i>	115 10,98 %
<i>Rubus ulmifolius</i>	113 10,79 %
<i>Oryzopsis miliacea</i>	110 10,51 %
<i>Vinca difformis</i>	86 8,21 %
<i>Torilis arvensis</i>	76 7,26 %
<i>Populus alba</i>	51 4,87 %
<i>Euphorbia amygdaloides</i>	31 2,96 %
<i>Hordeum murinum</i>	31 2,96 %
<i>Ulmus minor</i>	22 2,10 %
<i>Arctium minor</i>	21 2,01 %
<i>Bromus sterilis</i>	21 2,01 %

<i>Celtis australis</i>	21 2,01 %
<i>Clematis vitalba</i>	21 2,01 %
<i>Smilax aspera</i>	19 1,81 %
<i>Convolvulus arvensis</i>	18 1,72 %
<i>Galium aparine</i>	16 1,53 %
<i>Lapsana sp.</i>	14 1,34 %
<i>Parietaria muralis</i>	14 1,34 %
<i>Sonchus tenerrimus</i>	14 1,34 %
<i>Equisetum ramossissimum</i>	9 0,86 %
<i>Clematis flamula</i>	8 0,76 %
<i>Chelidonium majus</i>	8 0,76 %
<i>Medicago lupulina</i>	7 0,67 %
<i>Urtica dioica</i>	6 0,67 %
<i>Cardus sp.</i>	6 0,57 %
<i>Poa</i>	6 0,57 %
<i>Syssymbrium irio</i>	6 0,57 %
<i>Ballota nigra</i>	5 0,48 %
<i>Geranium rotundifolium</i>	5 0,48 %
<i>Rubia peregrina</i>	5 0,48 %
<i>Bryonia dioica</i>	4 0,38 %
<i>Silene latifolia</i>	4 0,38 %
<i>Arum italicum</i>	3 0,29 %
<i>Equisetum telmateia</i>	3 0,29 %
<i>Vicia sativa</i>	3 0,29 %
<i>Acer campestre</i>	2 0,19 %
<i>Asparagus acutifolius</i>	2 0,19 %
<i>Avena sterilis</i>	2 0,19 %
<i>Brachypodium phoenicoide</i>	2 0,19 %
<i>Conyza canadensis</i>	2 0,19 %
<i>Euphorbia peplus</i>	2 0,19 %
<i>Fumaria capreolata</i>	2 0,19 %
<i>Phalaris canariensis</i>	2 0,19 %
<i>Oxalis corniculata</i>	2 0,19 %
<i>Ruscus aculeatus</i>	2 0,19 %
<i>Anagallis arvensis</i>	1 0,10 %
<i>Borago officinalis</i>	1 0,10 %
<i>Cirsium momnspessulanus</i>	1 0,10 %
<i>Crataegus monogyna</i>	1 0,10 %
<i>Foeniculum vulgare</i>	1 0,10 %
<i>Medicago litoralis</i>	1 0,10 %

TOTAL

1047

Apareixen aproximadament unes 50 espècies herbàcies diferents. La majoria d'espècies que presenten un tant per cent elevat són típiques de la comunitat vegetal que conforma l'Albereda. Així trobem espècies com el fenàs boscà (*Brachypodium silvaticum*) amb un 11,27% del total d'espècies, l'heura (*Hedera helix*) amb un 10,98%, la vincapervinca (*Vinca difformis*) amb un 8,21% del total. D'altres espècies com la sarriassa (*Arum italicum*) són en realitat més freqüents a l'Albereda, però l'època en què varen estar realitzats els inventaris d'aquesta zona corresponia a un estat fenològic difícil d'observar en aquesta espècie. Amb tot s'observa una nitrificació que es posa de manifest amb l'elevada presència d'espècies indicadores com pot ser el julivert bord (*Torilis arvensis*), el mill boscà (*Oryzopsis miliacea*) o el margall bord (*Hordeum murinum*).

Tot i que aquestes darreres espècies emmascaren les espècies típiques de l'Albereda, es pot constatar la presència d'*Euphorbia amygdaloides*, *Smilax aspera*,

Galium aparine, *Arum italicum*, *Rubia peregrina*, i *Ruscus aculeatus*, entre d'altres espècies típiques de l'Albereda.

Per a la realització de l'estudi de les comunitats herbàcies es van fer 14 mostratges d'un metre quadrat de superfície.

De l'estudi integrat dels inventaris, se n'extreuen les següents conclusions.

Com a espècies majoritàries apareixen:

* l'heura (*Hedera helix*) amb un recobriment del terra molt alt. Aquesta espècie és típica de la comunitat vegetal constituïda per oms sobre terres amb eixutesa elevada, l'*Hedero-Ulmetum minoris*. En una àmplia superfície d'aquesta zona, l'heura gairebé recobreix de forma exclusiva la superfície del sòl.

* el fenàs boscà (*Brachypodium sylvaticum*), que forma grups més o menys extensos i omplie el terra allà on les condicions de llum li permeten de fer-ho. Aquesta espècie és típica de l'albereda litoral (*Vinco Populetum-albae*).

* l'esbarzer (*Rubus ulmifolius*), que forma atapeïdes masses de caràcter monoespecífic.

* l'apelagós (*Galium aparine*) constitueix una espècie de l'Albereda, tot i que actualment constitueix coixins extensos i a vegades monoespecífics en la zona de l'omeda.

* la vinca (*Vinca difformis*) és l'espècie més característica de l'Albereda, es disposa en petits grups per tota la zona estudiada, és una espècie que hauria de ser majoritària a la zona estudiada anteriorment, però que ha estat desplaçada fins a l'omeda on també hi troba les condicions lluminoses i d'humitat adequades per al seu creixement.

* la sarriassa (*Arum italicum*) constitueix clapes monoespecífiques amb caràcter estacional, és un espectacle l'observació d'aquesta zona durant la florida d'aquesta espècie.

Les espècies descrites anteriorment serien les més típiques d'aquesta zona, a part hi ha a tot una sèrie d'espècies que són companyes a l'omeda com són *Viola alba*, *Alliaria petiolata*, *Bryonia cretica* i *Clematis vitalba*, com a més destacables.

A part, donada la presència de deixalles provinents dels habitatges pròxims, hi ha un fort component d'espècies nitròfiles en aquesta zona, que en alguns casos arriben a desplaçar la vegetació característica de la zona. Les espècies nitròfiles més abundants en aquesta zona són: *Oryzopsis miliacea*, *Hordeum murinum*, *Parietaria officinalis*, *Chelidonium majus*, *Bromus sterilis*, *Malva sylvestris*.

Cal fer esment d'un fenomen significatiu, la substitució de certes espècies característiques de l'omeda amb mill gruà, descrita a Santes Creus per FOLCH I GUILLÉN l'any 1975, per l'heura com a espècie més resistent a la sequera. En efecte, el mill gruà (*Lithospermum purpureo-coeruleum*) ha desaparegut totalment de l'Albereda de Santes Creus, mentre que en els inventaris realitzats l'any 1975 per FOLCH I GUILLÉN hi consta com a espècie amb una certa abundància.

D'altres espècies també han desaparegut durant els darrers 16 anys, aquestes espècies són: *Helleborus foetidus*, *Rubus caesius*, *Satureja calamintha*. O bé en resten 1 o 2 exemplars, com és el cas del *Cornus sanguinea*.

Conclusió

L'Albereda de Santes Creus representa actualment, l'únic reducte important de la vegetació que va caracteritzar els marges de molts rius de l'àrea mediterrània, únic a tot el riu Gaià i gairebé únic a Catalunya. A part d'aquesta singularitat, la situació privilegiada que la manté molt prop del Monestir de Santes Creus, i la magnificència que li donen el creixement dels arbres, fan d'aquest indret un lloc amb unes característiques exclusives i malauradament irrepetibles.

L'Albereda de Santes Creus representa la riquesa ecològica que va tenir en el passat el riu Gaià, que s'ha anat perdent al llarg del temps a causa de la presència humana. Aquest indret té una situació determinada perquè s'hi han donat una sèrie de circumstàncies de tipus geològic, edàfic, climatològic i històric que han permès la seva conservació al llarg del temps.

Ara, per raó de les circumstàncies actuals, travessa moments que posen en perill la seva continuïtat com a representant de la riquesa de les nostres contrades. El mal ús de l'Albereda, on gairebé hi és permès tot, fan que el cicle natural de renovació dels arbres es deturi, s'incrementi l'erosió del sòl fins a límits insostenibles per l'Albereda, es destrueixi la vegetació herbàcia típica de l'Albereda i se substitueixi, en alguns casos, per altres tipus i, en definitiva, s'alteri de forma ostensible el cicle ecològic que l'ha mantinguda segles rere segles.

Evidentment, la desaparició en un termini no molt llunyà de l'Albereda de Santes Creus, està condicionada al fet de l'adopció de mesures taxatives de protecció. A l'Albereda, a part de recursos econòmics, potser hi fa falta una clara voluntat política que la porti, d'una vegada, a la preservació. Mentre hom no s'adoni que la natura no està al servei de l'home, ni que tan sols està per contemplar-la, sinó que forma part de sistemes que són dinàmics, vius, que mantenen un potencial biològic important i que per aquest simple fet ja s'han de conservar àrees d'interès, com l'Albereda de Santes Creus, desapareixeran del nostre entorn.

La Diputació de Tarragona, propietària de l'Albereda de Santes Creus, ha de tenir la responsabilitat de preservar-la de la seva desaparició, mentre no arribin les fórmules que regulin el seu ús dins d'un context més ampli. L'inclusió de l'Albereda de Santes Creus dins el Pla d'Espais d'Interès Natural, pot marcar la fi del seu mal ús, és clar que, potser, quan s'executi el PEIN, donada la celeritat que porta, l'Albereda haurà desaparegut.

Per preservar l'Albereda no calen, en un principi, grans despeses econòmiques. La construcció d'un mur de contenció per a l'aigua, el manteniment regular de la neteja, l'establiment d'un servei de vigilància, la divulgació dels valors naturals, la restricció d'ús d'una part de l'Albereda, entre d'altres mesures, no requereixen en absolut grans despeses econòmiques. Simplement, amb una voluntat que ho posi en moviment i impliqui l'Ajuntament d'Aiguamúrcia, el Consell Comarcal de l'Alt Camp, la Diputació de Tarragona i les àrees competents de la Generalitat, poden tirar endavant un projecte de preservació i millora de l'estat actual de l'Albereda de Santes Creus, mantenint la singularitat d'un espai natural lligat a un indret de marcat caràcter històric per al nostre país.

BIBLIOGRAFIA

- AMORÒS, C. i altres. 1982. *L'Alt Camp: marc físic marc*. Òmnium Cultural. Valls.
- BOLÒS, O. de. 1967. Comunidades vegetales de las comarca pròximas al litoral situadas entre los ríos Llobregat y Segura. *Mem. R. Acad. Cien. Art. Barc.* XXXVIII. Barcelona.
- BOLÒS, O. i altres. 1990. *Flora manual dels Països Catalans*. Pòrtic. Barcelona.
- DIVERSOS. 1985. *Corologia de la flora vascular dels Països Catalans*. Vol.I. ORCA-IEC. Barcelona.
- FOLCH I GUILLÈN, R. 1977. L'Albereda de Santes Creus. *Butll. Arxiu Bibl. Santes Creus V. Santes Creus*.
- FOLCH I GUILLÈN, R. 1979. La vegetació del migjorn litoral català: entre la riera d'Alforja i el riu Ebre. *Butll. Inst. Cat. Hist. Nat.* 44. Barcelona.
- FOLCH I GUILLÈN, R. 1986. *La vegetació dels Països Catalans*. Ketres. Barcelona.
- FORT COGULL, E. 1972. *Santes Creus de l'exclaustració ençà*. Arx. Biblio. Santes Creus. Santes Creus.
- GIL, J. 1986. Els sòls agrícoles de l'Alt Camp. *Quaderns de Vilaniu* 9. Inst. Est. Vallencs. Valls.
- MASCLANS, F. 1949. Aspecte general de la vegetació de la Conca del riu Gaià. *But. Inst. Cat. Hist. Nat.*, 37. Barcelona.
- MASCLANS, F. 1950. Catálogo de plantas observadas en la cuenca del Gaià (Tarragona). *Collect. Bot.*, II. Barcelona.
- SALAT, X. 1988. Flora del riu Gaià. *Quaderns de Vilaniu* 13. Inst. Est. Vallencs. Valls.
- SALAT, X. 1992. L'Albereda de Vila-rodona. *Caliu*. Revista de Vila-rodona, 14, p. 12-13. Ed. Casal de Vila-rodona.
- SALAT, X. 1995. Albereda ve d'àlber. *Rev. Cultura*, 547, p. 23-24. AAEET. Valls.

* PETICIÓ D'INFORMACIÓ *

Per la realització d'un estudi sobre la comunitat de petits mamífers a les muntanyes de Prades, s'agrairia qualsevol informació relacionada amb el tema. Es sol·liciten principalment dades sobre nidificació actual o històrica de rapinyaires nocturns i letrines de carnívors.

**Jaume Solé Herce
Avda. Catalunya, 68
43800 Valls
Tel. 601489**